

СВЯТИТЕЛЬ ТАЄМНОГО ЖИТТЯ

Мені вже доводилося зводити в єдиний текст деякі свої думки про поезію Олега Синельника – чернігівського художника і чудового трикстера нашого часу. З прозою Олега я також був поверхово знайомий за його електронним посланням *urbi et orbi*. Однак побачити прозові сили українського умільця у всій красі довелося зовсім недавно, коли я отримав об'ємний документ під інтригуюче-іронічно-містичною назвою MANDRAPAPUPA. Через зайнятість прочитав я його не одразу, але, коли перейшов до прискіпливого вивчення, надихнувся надзвичайно.

Що важливо для цікавого тексту? Сюжет? Герої? Атмосфера? Так, звичайно, все це речі значущі, але без унікального погляду автора на «марноту марнот» хорошого твору не вийде. На щастя, про що б не писав Синельник, він завжди залишається вірним своєму стилю – синтезу фантастики, сатири, епікуреїзму і легкої шизоїдності. В результаті, ми отримуємо захоплюючу художню матерію без початку і кінця, без бар'єрів і замовчувань. У Пастернака є рядок «і хаосом заростей бризне», який, можливо, краще будь-яких академічних формулювань відображає стиль і ритм Синельника.

Хаос у Олега, звичайно, навмисний і добре продуманий. Виражається він в магічній суміші високого і низького, профанного і сакрального, чим нагадує творіння Сервантеса, Рабле, Дефо, Гоголя, Булгакова, Джойса, Маркеса, Кабрери і Віткевича. Це унікальне зібрання міських легенд Чернігова і водночас авторський міф, сплетений з еротики, авантюризму, неймовірних фантазій, містифікацій, п'яних загулів і молодечого завзяття, якого так не вистачає сучасним чоловікам, що перетворилися в нудних циніків і скигліїв та сублімують живий Ерос в мертвотний Плутос. Проза Синельника, просочена романтикою 60-х і 90-х років минулого століття, ніби говорить нам: «Будьте живими і робіть живими тих, з ким зводить вас доля!». Погодьтеся, що таких авторів і книг нам сьогодні дуже не вистачає.

Про кого ж пише мій друг і духовний брат з міста над Десною? В основному, це люди божми, настільки ж талановиті, наскільки й неприкаяні в світі, де переміг капіталізм. За вигаданими іменами вгадуються реальні колоритні особистості Чернігова піздньорадянської і перебудовної епох – митці, чії мрії про міцну випивку і пишних жінок органічно перетинаються з роздумами в душі космістів ХІХ-го століття. Це слов'янське божевілля думки, що витанцьовує на фундаменті радянської системи освіти, підкупує повною свободою і безцільністю. Які були люди, які теми вони обговорювали!..

Взявши на себе роль товариша по чарці геніїв і пристрасного літописця їх буднів, Синельник домагається важливого ефекту – всеприсутності. Що це за явище? Насправді, воно не так часто зустрічається в літературі, а вже в сучасній і поготів. Головна прикмета всеприсутності в тому, що оповідач не

відмежовується від описуваних предметів, а розчиняється в них і тому антуражі, який ці предмети оточує.

Всеприсутність – це бенкет життя, в якому герої прози Олега беруть участь на даних їм Вищими Силами правах: «... стоїть стіл завдовжки приблизно в кілометр. Причому їжа і напої на ньому ніколи не вичерпуються – ні вдень, ні вночі. За столом сидять кращі люди свого часу. Всі п'ють, закушують і філософствують. Час від часу хтось вирушає або спати – благо ліжка стоять поруч, або творити...». Сам Синельник, однак, не просто один з бенкетуючих, але той, хто святкує таємне життя своїх друзів, які знехтували матеріальне на угоду астральному, а замість злочи дня віддали перевагу доброті ночі.

Прозові дослідження Олега, що нарешті зібрані в книгу, чудові ще і тим, що він тонко відчуває час. За блюзнірським настроєм і маскою міського дивака ховається гострий погляд публіциста і критика. Тому, у автора MANDRAPAPUPи однаково добре виходять не тільки алкогольні утопії, яким позаздрив би В'єнечка Єрофеев, але і абсолютно тверезі памфлети, націлені на обивателів, що давно проміняли бенкет життя на віртуальний відстійник бляклих думок і награних почуттів.

Як обдарований живописець, у своїй прозі Синельник не обійшов стороною тему художньої майстерності. З воннегутівською раціонально-технічною іронією він зобов'язує справжнього живописця бути "original", "basic", "regular" і "Wonderwalker", тобто нікого не повторювати, знайти особистий міф, прагнути відобразити дух часу і завжди бути готовим до зустрічі з Дивовижним. Вистачає в MANDRAPAPUPи й магичної складової, яку один із персонажів просить не плутати з містичним, називаючи останнє «типово жіночим загоном». То у нього сороки поводяться дивно і віщують щось зловісне, а числа з бейсболки американського жебрака складаються в доленосний шифр; то втаємничений митець розголошує страшну правду про походження стародавнього Сіріма та його найхімернішої легенди; то старий гіпнотизер зникає у психоделічній квартирі з шафою, що підморгує; зрештою, з потойбіччя з'являється покровитель міста, величний і жахливий. Його Чернігів схожий і на лякаючий Дестелберген Жана Рея, і на булгаківську Москву 30-х років минулого століття, і на село Макондо з найвідомішого колумбійського роману. У цьому місті все двоїться, відблискує, перегукується і трансформується – принаймні, в свідомості місцевої художньої інтелігенції.

Так, про твори Синельника, як і про нього самого, можна написати не те що статтю, а цілу дисертацію. Моя ж скромна роль зводиться, мабуть, до поспішного огляду прочитаного між рядків. Думаю, що з нею я більш-менш впорався. Бажаю книзі Олега неупереджених читачів і захоплених відгуків, яких вона цілком заслуговує!

Ігор Лукашенко, поет, прозаїк, драматург, філософ (Львів)